

DOKUZ OCAK

Sireltsi'nin Başkanı

Yüce Efendimiz,
İnsanları zaptedemiyoruz-
İçeri fırlıyorlar, ağlayarak:
"Çar Boris'in önünde eğilmek istiyoruz
Çarı görmek istiyoruz"

Boris

Kapıları ardına kadar açın:
Rusya halkı ve Çar arasında
Hiçbir engel yoktur.

A. Tolstoy, Çar Boris

I

Efendimizi! Biz işçiler, çocuklarımız ve karlarımız, aciz yaşlı e-beveynlerimiz size geldik Efendimiz, adalet ve hınaya aramak için. Büyük bir yoksulluk içindeyiz, baskı altında ve gücümüzün ötesinde işlere koşuyoruz; hakarete uğruyor, insan olarak kabul görmüyoruz, bize kaderine sessizce katlanması gereken köleler olarak davranılıyor. Ve biz buna katlandık, ama hiç olmadığımız kadar derin bir sefalet, kanunsuzluk ve cehalet içine sürüldük. Despotluk ve keyfi yönetim bizi boğuyor ve biz nefes alamıyoruz. Efendimiz, gücümüzün sonuna geldik! Sabrımızın son sınırına geldik; bizim için, ölmenin dayanılmaz işkenceye katlanmayı sürdürmekten daha iyi olduğu korkunç an geldi.

Petersburg işçilerinin ünlü dilekçesi böyle başlıyordu. Bu sözlerde sadık tebaanın yalvarmasından çok proleter tehlike çınlamaktadır. Dilekçe, halkın katlanmak zorunda kaldığı bütün baskı-

Dokuz Ocak

75

ları ve hakaretleri tanımlayarak devam ediyordu. Isıtılmayan fabrikalardan ülkedeki politik kanunsuzluğa kadar herşey sıralanmış. Genel af, halka özgürlük, kilisenin devletten ayrılması, sekiz saatlik işgünü, adli bir ücret, toprağın aşamalı olarak halka devri talep ediyordu. Ama herşeyin başına, genel ve eşit oy hakkıyla bir Kurucu Meclisin toplanmasını yerleştirmişti.

Dilekçe şöyle son buluyordu:

Bunlar, Efendimiz, önünüze getirdiğimiz en büyük ihtiyaçlarımızdır. Bunların yerine getirileceğine yemin edin ve yetkinizi kullanın, böylece Rusya'yı büyük ve şerefli kılacak ve bizim ve gelecek kusakların yüreklerine adınızı ebediyen kazıyacaksınız. Ama bunları bahsetmezseniz, ricalarımızı duymazsanız, biz burada, sarayımızın önündeki alanda öleceğiz. Gidecek başka bir yerimiz yok ve hizmet etmek için nedenimiz de. Önümüzde yalnızca iki yol uzanıyor: ya özgürlük ve mutluluğa ya da mezara. Efendimiz, bize bu yollardan birini işaret edin, bu yol ölümle bile gitseniz, bize bu yollardan birini işaret edin, bu yol ölümle bile gitseniz, bu yollardan birini işaret edin, bu yol ölümle bile gitseniz, bu yollardan birini işaret edin, bu yol ölümle bile gitseniz. Yaşanlarımız cefakâr Rusya uğrına feda olsun. Bu fedakârlığı yapmaktan üzgün değiliz, bunu seve seve yaparız.

Ve bu fedakârlığı yaptılar.

İşçilerin dilekçesi, yalnızca liberal önergelerin, dokunaklı politik demokrasi sloganlarıyla dolu bulantı anlatımının yerini almakla kalmadı, grev hakkını ve sekiz saatlik işgünü talep ederek aynı zamanda bu sloganları sınıfsal bir içerikle de doldurdu. Bununla birlikte, dilekçenin tarihsel önemi, metinde değil gerçekte yatıyordu. Dilekçe, işçi kitlelerini birleştiren bir eylemin başlangıcıydı yalnızca. İşçi kitleleri önce idealleştirilmiş bir monarşiyeye basırmakta, ardından da proletarya ve gerçek monarşinin ölüm-cü düşmanlar olduğunu anlamakta bir anlığına birleştiler.

Olayların seyrini, herkesin belleginde hâlâ canlıdır. Bu yalnızca birkaç gün sürdü ve bir plan dahilindeymişcesine, alışılmadık bir tarzda gelişti. 3 Ocakta Putilov fabrikasında bir grev patladı. 7 Ocakta grevçilerin sayısı 140.000'e ulaştı. Grevin doruk noktası 10 Ocaktaydı. 13'ünde ise yeniden çalışmaya başlanmıştı. Böylece işçiye yayıldı ve bu nedenle politik bir olaya dönüşmüş oldu. Grev, kökenleri polise uzanan bir örgüt olan "Fabrika ve Tarım İşçileri Derneği" tarafından örgütlenmişti. Ziyafet politikaları ölü bir

sona ulaşan radikaller, sabırsızlıkla yarıp tutuşuyorlardı. Grevin salt ekonomik karakterinden memnun olmayıp, grevin önderi Gapon'u daha politik bir konuma doğru ittiler; ama Gapon, işçiler arasında öyle bir hoşnutsuzluk, öfke ve devrimci enerjiyle karşılaştı ki, arkasındaki liberallerin miskin planları bütünüyle batağa saplandı. Sosyal demokratlar öne çıktılar. İlk önce husumetle karşılaştı, ardından kendilerini dinleyicilere çabucak adapte ettiler ve kontrolü ellerine aldılar. Sloganları kitleler tarafından benimsendi ve dilekçeye dahil edildi.

Hükümet tam bir eylemsizlik içine çekildi. Neden? Kurnaz bir provokasyon mu? Dokunaklı bir saskınlık mı? İkisi de. Prens Svyatopolk tipi bürokratlar, aptalca akıllarını yitirdiler. "Bahar" a son vermeye can atan ve bu yüzden bir katliamı bilinci bir şekilde arzu eden Trepov'un getesi, olayları kendi mantıksal sonucu içinde gelişmeye bıraktı. Telgraf, tüm dünyayı Ocak grevinin her aşamasından haberdar etmek için bütünüyle özgür bırakılmıştı. Paris'teki her kapıcı, 9 Ocak pazar günü Petersburg'da bir devrim olacağını üç gün önceden biliyordu. Ve Rusya hükümeti, katliamı önlemek için parmağını bile kıpırdanmadı.

İşçilerin "Derneği"nin on bir şubesinde toplantılar kesintisiz devam etti. Dilekçe kaleme alındı ve saraya yürüyüş planları tartışıldı. Gapon şubeden şubeye koşuşturuyordu; sosyal demokrat ajitatorlerin sesleri kısılmıştı ve bıkınlıktan oldukları yere yığılıyorlardı. Polis, müdahale etmek için hiçbir şey yapmadı. Polis yoktu.

Kararlaştırıldığı gibi, saraya yürüyüş barışçıl bir gösteriydi, sarı-kırmızı, pankartsız ve konuşmasız. İnsanlar pazar gününe özel elbiselerini giymişlerdi. Kentin bazı yerlerinde ikonlar ve kilise pankartları taşıyorlardı. Dilekçeciler her yerde askerlerle karşılaştılar. Gecmelerine izin verilmesi için yalvardılar. Ağladılar, engelin etrafını dolaşmayı denediler, onu yarmaya çalıştılar. Askerler bütün gün boyunca ateş açtılar. Ölümler yüzlerle, yaralıları binlerle sayılıyordu. Polis ölümleri başka yere taşıyıp geceleyin gizlice gömdüğü için, tam bir sayım olanaksızdı.

9 Ocak gece yarısı, Georgiy Gapon şunları yazdı:

"Benim papaz olarak bedduam, masum kardeşlerini ve bunların karılarıyla çocuklarını öldüren askerlere ve subaylara, halka zul-

medenleredir. Hayır dualarını, halkın özgürlük için uğraş vermesine yardımcı olan askerleredir. Masum kanı dökmeye emrini veren han Çara olan askeri yeminlerinden dolayı onları bağışlıyorum."

Tarih, Gapon'un inanılmaz planını kendi amaçları için kullandı; ve Gapon'a yapacak tek şey kalıyordu, bunun devrimci sonucunu bir papazın otoritesiyle tasvip etmek.

Bakanlar Komitesinin 11 Ocaktaki bir toplantısında, o sırada iktidarda olmayan Kont Witte, ayın dokuzunda vuku bulan olayların ve "böylesi utanç dolu olaylardan gelecekte korunmak için" alınması gereken tedbirlerin tartışılmasını önerdi. Witte'nin önerisi, "Komitenin yetkisi dahilinde olmadığı ve mevcut toplantının gündeminde bulunmadığı için" reddedildi. Bakanlar Komitesi, farkında olmadan Rus devriminin başlamasına izin vermişti, çünkü Rus devrimi onun gündeminde değildi.

II

9 Ocaktaki tarihsel olayların aldığı biçim, süphesiz hiç kimse tarafından önceden görülemezdi. Tarih böyle umulmadık bir biçimde, birkaç günlüğüne işçi kitlelerinin başına geçirdiği papaz, kendi kişiliğinin, görüşlerinin ve papaz olarak statüsünün izlerini olaylar üzerinde bırakmıştı. Bu olayların gerçek içeriği, kendi biçimleriyle pek çok gözden gizlenmişti. Ama 9 Ocak'ın içsel anlamı, Kışlık Saray'a yürüyüş sembolizminin çok ötesine geçer. Gapon'un papaz cübbesi bu dranda yalnızca bir dekordu; asıl kahraman proletaryaydı. Proletarya bir greve başladı, birleşti, politik talepler ileri sürdü, sokaklara çıktı, tüm halkın coşkun sevgisini kendi üzerine çekti, askerlerle çarpıştı ve Rus devrimini başlattı. Gapon, St. Petersburg işçilerinin devrimci enerjisini yaratmadı; o yalnızca bu enerjiyi, hiç beklemediği bir biçimde açığa çıkardı. Bir papazın oğlu, daha sonra bir papaz okulu öğrencisi ve Aeligious Akademisi'nde öğrenci olan bu ajitator, polis tarafından öyle açık biçimde yöreklendirildi ki, kendini birden bire yüz bin kadın ve erkekten oluşan bir kalabalığın başında buldu. Politik durum, papaz cübbesi, henüz çok az politik bilince sahip olan kitlelerin ilkel heyecanı ve olayların muazzam hızlı akışı, Gapon'u bir "önder"e dönüştürdü.

Maceracı bir psikolojik altyapıyla fanteziler uyduran, üzerine

bir parça dolandırıcılık simmiş iyimser mizacı bir güneyli ve toplumsal sorunlarda tam bir kara cahil olan Gapon, olaylara kılavuzluk etmekte, onları önceden görmekte olduğu kadar yeteneksizdi. Olaylar onu bütünüyle hazırlıksız yakaladı.

Liberaler, 9 Ocak olaylarının bütün sırrının Gapon'un şahsiyetinde yattığı kanısında uzun süre ısrar ettiler. Onu aradaki farkı göstermek üzere sosyal demokratlarla kıyasladılar, sanki o kitleleri yönetmenin sırrını bilen politik bir öndermiş, diğerleri ise doktriner bir sektirmiş gibi. Böyle yaparak, şayet Gapon sosyalizm okulundan geçmiş bir kaç bin politik bilginli işçiyi karıştırmamış olsaydı, 9 Ocakın gerçekleşmeyeceğini unuttular. Bu insanlar onun çevresinde hemen deminden bir halka oluşturdular, istese de ondan kurtulamayacağı bir halka. Ama o kurtulmak için hiçbir girişimde bulunmadı. Kendi başarısıyla büyülenerek, dalgaların kendisini taşımamasına izin verdi.

Kanlı Pazartın hemen ertesi günü, Gapon'a bütünüyle ikincil bir politik rol biçmiş olsak da, hiç kuşkusuz hepimiz, onun şahsiyetini olduğundan fazla önemседik. Kutsal öfke halesiyle, dudaklarında bir papazın beddualarıyla, uzaktan adeta bir 'İncil'den çıkmış bir kişi gibi görünüyordu. Petersburg transit cezaevinde görevlendirilen bu genç papazın gönlünde sanki güçlü devrimci duygular uyanmış gibi görünüyordu. Peki ne oldu? Işıklar sönmeye başladığında, Gapon'un gerçekte su katılmadık bir politik ve ahlaki hiçbir olduğu herkes tarafından görüldü. Sosyalist Avrupa önünde takindığı tutum, yurtdışından yazdığı kaba ve naif, acıklı "devrimci" yazılar, Rusya'ya dönüşü, hükümetle el altından ilişkileri, Kont Witte tarafından dağıtılan günlük parçaları, Gapon'un muhafazakâr basının temsilcileriyle yaptığı, ukalâ ve saçma röportajlar, ve nihayet, onun sonuna neden olan alçakça ihanet; sonunda tüm bunlar 9 Ocakın Gapon'una ilişkin bütün illüzyonları yıktı.

Avusturya sosyal demokratlarının önderi olan Viktor Adler'in, Gapon'un Rusya'dan ayrılışını bildiren ilk telgrafı okuduğunda söylediği zekice sözleri anımsamadan geçemeyeceğiz: "Yazık.... Ortaya çıktığı kadar estarengiz bir şekilde sahneden kaybolmuş olsaydı, tarihteki ünü açısından daha iyi olacaktı. Rus devriminin kapaklarını açan papaz hakkında güzel bir romantik efsaneyle başbaşa kalmış olacaktık." Kendine özgü ince ironiyle şöyle ekli-

yor Adler, "Şehit rolünün partili yoldaş rolünden daha çok yakıştırdığı insanlar vardır."

III

"Rusya'da henüz devrimci halk diye bir şey yoktur." Böyle yazıyordu Peter Struve, dışarıda basılan gazetesi *Osvobodnyye*'de (Kurtuluş), 7 Ocak 1905'te; yani muhafız alaylarının, Petersburg işçilerinin gösterisini basturmasından tamı tamına iki gün önce.

"Rusya'da devrimci halk diye bir şey yoktur", üç aylık ziyafet cümlesi boyunca, politik sahnenin baş aktörü olduğuna kendini kandırmayı başaran Rus liberalizmi, dönem bir sosyalistin ağzından bunları söylüyordu. Telgraf tellerinin, Rus devriminin başladığını duyuran büyük haberi dünyanın dört bir yanına taşınmasından önce, bu beyanatın Rusya'ya erişmesine vakit kalmadı.

Biz bunu beklemiştik; ondan asla şüphe etmedik. Uzun yıllar boyunca, bizim için bu, her çeşit politik renkten ciğeri beş para etmez adamlarca alaya alınan "doktrin"imizin tek mantıksal sonucu olmuştu. Onlar proletaryanın devrimci rolüne inanmadılar; bunun yerine *zemst*, dilekçelerinin gücüne, Witte'ye, Svyatopolk-Mirski'e, dinamit lokumlarına inandılar. İnandıkları bir tek politik önyargı bile yoktu. Bizim proletaryaya olan inancımız ise önyargı saydıkları tek şeydi.

Yalnızca Struve değil, ama onun son günlerde hizmetine girdiği o "egitimli insanlar" da hayrete düştüler. Deşet ve acz içinde açılmış gözlerle, pencerelelerinden tarihsel dramın gelişimini izlediler. Entelijensiyanın olaylara müdahalesi, gerçekten acınası ve ihmal edilebilir durumdaydı. Çeşitli yazın adamları ve profesörlerden oluşan bir heyet, liberal basının ifade ettiği üzere, "sorunu, askeri güç kullanmından kaçınılabilecek bir tarzda halletmek umuduydu", Prens Svyatopolk-Mirski'i ve Kont Witte'yi ziyaret etti. Dağ dağa karşı harekete geçiyordu ve bu arada, bu bir avuç demokrat insan, iki bakanlık odasına yaptıkları ziyaretin, kağınlmanın önüne geçmeye yeteceğini sanıyorlardı. Svyatopolk heyeti kabul etmeyi reddetti. Witte yalnızca umutsuzca jest yapıp. Ve sonra, sanki Shakespeare'in en büyük trajediye bir komedi öğesini katma-

serbestliğini kullanıyormuş gibi, polis, bu dokunaklı heyetin “geçici hükümet” olduğunu deklare etti ve onu Peter ve Paul Kallesi'ne gönderdi.

Yine de Ocak günleri, entelijensiyanın politik bilincinin şekilsiz, bulanık dünyasını keskin bir şekilde bölen bir çizgi çizdi. Entelijensiya, hükümetteki kişilerin mutlu başarısına olan güvenle, geçici olarak, geleneksel liberalizminizin arşivine kaldırdı. Syvatopolk-Mirski'nin aklısız saltanat devri, böyle bir liberalizmin en iyi çiçek verdiği dönem oldu, 12 Aralık'taki reformist ferman da bu dönemin en olgun meyvesi. Ama 9 Ocak, “bahar”ı süpürdü, onun yerine askeri bir diktatörlük getirdi ve liberal muhalefetin Moskova polis şefliği görevinden daha yeni uzaklaştırdığı unutulmuş general Trepov'a sınırsız yetkiler verdi. Bu arada, demokratlarla resmi muhalefet arasındaki ayrım, liberal cemaat içinde giderek açığa çıkıyordu. İşçilerin eylemi, entelijensiya içindeki radikal unsurların pozisyonunu güçlendirdi, tıpkı daha önce *zemski* konfiansının oportünist unsurlarının eline bir koz vermesi gibi. Politik özgürlük sorunu, muhalefetin sol kanadının bilincinde ilk kez somut bir biçim alıyordu. Onlar bunu mücadele dönemlerinde, güçler dengesinde, güçlü halk kitlelerinin çığınca saldırısında gördüler. Ve şimdi, devrimci proletarya –daha dün “Marksistlerin politik uydurması”ydı– güçlü bir gerçeklik olarak görünüyordu.

“Şimdi,” diye yazıyordu etkin liberal haftalık gazete *Pravo*, “kanlı Ocak günlerinden sonra, Rus kent proletaryasının tarihsel misyonuna kuşku düşürme zamanı mı? Bu sorunun, en azından tarihin mevcut anı için çözüldüğü açıktır; bizim tarafımızdan değil, unutulmaz Ocak günlerinde, korkunç ve kanlı olayların gücüyle, isimlerini Rusya'daki toplumsal hareketin kutsal kitabına yazan işçiler tarafından.” Struve'nin makalesinin başlamasıyla bu satırların yazılması arasında yalnızca bir hafta geçmişti; oysa bu arada bütün bir tarihsel dönem uzanıyordu.

IV

9 Ocak, kapitalist burjuvazinin politik bilincinde bir dönüm noktasıydı.

Devrimi ve sermayenin büyük hoşnutsuzluğunu hemen önceleyen yıllarda, bütün bir hükümet demagojisi okulu (Zubatov okulu)

ortaya çıkmıştı. Amacı, işçileri, imalatçılarla ekonomik çatışmalara kıstırınmak ve böylece onları devletle çatışmaktan sapıttırmaktı. Ama artık, Kanlı Pazardan sonra, sımai yaşamın normal akışı bütün sektöre uğramıştı. İş ancak kısa dönemlerde, kargaşa anları arasında kalan zamanlarda yapılıyordu. Silahlı kuvvetlere teslimatardan elde edilen muazzam karlar, kriz durumundaki sanayiye değil, küçük bir ayrıcalıklı ve yağmacı tekelciler grubuna gidiyordu. Büyüyen kaos durumuyla sanayiye uzlaştıracak hiçbir şey yoktu. Sanayi kolları birbiri ardına muhalefete geçiyordu. Borsa kurumları, sanayi kongreleri, sözde “danışma büroları” –yani kamufle edilmiş sendikalar– ve daha dün politik olarak el değemiş diğer sermaye örgütleri, şimdi otokratik polis-devlet sistemine güvensizliklerini ifade ediyor ve liberalizmin diliyle konuşmaya başlıyorlardı. Kentli tüccar, muhalefet davasında “aydın” toprak sahibine bırakacak hiçbir şeyi olmadığını gösterdi. Dumalar, yalnızca, *zemsvolara* katılmakla kalmadı, bazı durumlarda bizzat onların başına geçti. Ve bir tüccarlar örgütü olan Moskova duması, ön sıraya yerleşti.

Maliye Bakanlığının lütf ve nimetleri için sermayenin çeşitli dallarının kendi aralarında verdiği mücadele, kamu ve devlet düzeninin yenilenmesi genel talebi yüzünden geçici olarak geriledi. Ayrıcalıklar ve devlet yardımlarına ilişkin basit görüşler yerine, ya da bunlarla yan yana, üretici güçlerin gelişmesi ve iç pazarın gelişmesine dair daha karmaşık düşünceler ortaya çıktı. Bu eğilimlen fiikilerle yan yana, işçi ve köylü kitlelerinin yatıştırılmasına gösterilen bariz ilgi, işveren örgütlerinin tüm dilekçe, rapor ve önergelerinde kendini gösterdi. Bir ucuyla işçilerin canlı bedenlerini kamçılayan, diğer ucuyla da sanayicilerin ceplerine vuran her derde deva polis baskısıyla sermayenin gözü açıldı; ve böylece kapitalist sömürünün barışçıl seyrinin liberal bir rejimi gerektirdiği sonucuna vardı. Gerici basın, antik geleneğin direkleri olan Moskova'nın Eski Mümin tüccarlarının anayasal “platformlar”ı desteklediğini gördükçe, “Et tu, Brutus!”²⁵ diye feryat ediyordu. Ama bu feryat, teksitil sanayisinin Brutus'ünü durdurmadi. O, proleter hareketin kendi zirvesine ulaştığı yıl sonunda, polisin kutsal, biricik

ve bölümmez kamçısının korunmasını bir kez daha istemek için politik parabolünü çizmek zorundaydı.

V

Ancak Ocak katliamının en şiddetli ve önemli etkisi, Rus proletaryası üzerinde oldu. Mithiş bir grevler dalgası, ulusun genelini şiddetle sarsarak, ülkeyi baştan sona kasıp kavurdu. Yaklaşık he-saplamlara göre, grev, 122 kent ve yerleşim yerine, Donets havzasındaki birçok madene ve 10 demiryoluna yayıldı. Proleter kit-leler, varlıklarının en derinlerinden harekete geçmişlerdi. Grev bir milyon kadın ve erkeği kapsıyordu. Grev neredeyse iki ay boyunca, hiç plansız, çoğu kez hiçbir talep ileri sürmeksizin, durup durup başlayarak, yalnızca dayanışma içgüdüüne itaat ederek, ülkeye hükmetti.

Grev fırtınasının doruğunda, Şubat 1905'te şöyle yazmıştık:

9 Ocaktan sonra devrim dur durak bilmiyor. O artık halkın sükreki olarak harekete geçen yeni katmanların gizli yeraltı çalışmasıyla tamin olmuyor; şimdi mücadele bölgelerine, alaylarına, taburlarına ve tümenlerine aleni ve acil bir yoklama çağrısı yapıyor. Proletarya, bu ordunun temel gücüdür; ve devrimin, grevi, bu yoklama çağrısını yerine getirme aracı haline getirmesinin nedeni budur.

Sektör üstüne sektör, fabrika üstüne fabrika, kent üstüne kent iş durduruyor. Demiryolu personeli, grevin ateşleyicileri gibi davranıyor; demiryolu hatları, grev salgınının yayıldığı kanallardır. Ekonomik talepler ileri sürülüyor ve bunlar bir bütün olarak ya da kısmen neredeyse anında karşılanıyor. Ama grevin ne başlangıcı, ne de sonu, tam olarak, taleplerin doğası ya da karşılaştıkları biçim tarafından belirlenir. Grev, ekonomik mücadele iyi tanımlanmış belli taleplerde ifade bulduğu için ortaya çıkmaz; tam tersine, talepler, bir grev zorunlu olduğu için seçilir ve formüle edilirler. İşçiler, kendilerine, ülkenin diğer yerlerindeki proletaryaya ve nihayetinde bütün ulusa, birikmiş güçlerini, sınıfsal hevesliliklerini ve kavgaya hazır oluşlarını göstermek zorundadırlar. Hersey genel devrimci hükme boyun eğmek zorundadır. Bizzat grevçiler ve onları destekleyen, onlardan korkan ve onlardan nefret eden herkes, oradan oraya sıçrayan, sonra tekrar harekete geçen ve bir hortum gibi öne atılan bu azgın grevin, yalnızca kendi başına bir şey olmadığını, onu ülkeye musallat eden devrimin iradesine bo-

yun eğdiğini kavrar ya da belli belirsiz hisseder. Grevin etkin olduğu alan üzerinde -ve bu etkin alan genellikle ülkenin tümüdür- tehdit edici, uğursuz ve meymdan okuyan bir şey vardır.

9 Ocaktan sonra devrim dur durak bilmiyor. Askeri gizlilik kavgası olmaksızın, açık açık, tanrıya, yaşamın rutinini alaya alarak, onun can sıkıcı uyusukluluğunu dağıtarak, devrim, bizi kendi doruk noktasına götürüyor.